

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О БЕЗБЕДНОСНО-ИНФОРМАТИВНОЈ АГЕНЦИЈИ

Члан 1.

У Закону о Безбедносно-информативној агенцији („Службени гласник РС”, бр. 42/02 и 111/09) члан 13. мења се и гласи:

„Члан 13.

Посебне мере којима се одступа од неповредивости тајне писама и других средстава општења (у даљем тексту: посебне мере) су:

- 1) тајни надзор и снимање комуникације без обзира на облик и техничка средства преко којих се обавља или надзор електронске или друге адресе;
- 2) тајни надзор и снимање комуникације на јавним местима и местима којима је приступ ограничен или у просторијама;
- 3) статистички електронски надзор комуникације и информационих система у циљу прибављања података о комуникацији или локацији коришћене мобилне терминалне опреме;
- 4) рачунарско претраживање већ обрађених личних и других података и њихово упоређивање са подацима који се прикупљени применом мера из тач. 1)–3) овог става.

Уз посебне мере из става 1. тач. 1) и 2) овог члана може се одобрити тајни надзор и снимање места, просторија и предмета, укључујући и уређаје за аутоматску обраду података и опреме на којој се чувају или се могу чувати електронски записи.”

Члан 2.

Члан 14. мења се и гласи:

„Члан 14.

Посебне мере могу се одредити према лицу, групи или организацији за коју постоје основи сумње да предузима или припрема радње усмерене против безбедности Републике Србије, а околности случају указују да се на други начин те радње не би могле открити, спречити или доказати или би то изазвало несразмерне тешкоће или велику опасност.

Приликом одлучивања о одређивању и трајању посебних мера посебно ће се ценити да ли би се исти резултат могао постићи на начин којим се мање ограничавају права грађана, у обиму неопходном да се сврха ограничавања задовољи у демократском друштву.”

Члан 3.

Члан 15. мења се и гласи:

„Члан 15.

Ако су испуњени услови из члана 14. овог закона, на образложени предлог директора Агенције, суд може одредити примену посебне мере.

Предлог из става 1. овог члана садржи назив посебне мере, расположиве податке о лицу, групи или организацији према којој ће бити примењивана, постојање услова за њено одређивање и рок трајања.

О предлогу из става 1. овог члана одлучује председник Вишег суда у Београду, односно судија којег он одреди међу судијама који су распоређени у Посебно одељење тог суда за које је законом одређено да поступа у предметима кривичних дела организованог криминала, корупције и других посебно тешких кривичних дела.

Одлука о предлогу из става 1. доноси се у року од 48 часова од часа подношења предлога.”

Члан 4.

После члана 15. додају се чл. 15а, 15б, 15в и 15г који гласе:

„Члан 15а

Ако усвоји предлог за одређивање посебне мере суд доноси наредбу.

Наредба о одређивању посебне мере садржи назив посебне мере, расположиве податке о лицу, групи или организацији према којој ће бити примењивана, разлоге о испуњености услова из члана 14. овог закона, начин примене, обим и трајање посебне мере.

Посебна мера може трајати три месеца, а због неопходности откривања, спречавања или прикупљања доказа о радњи из члана 14. став 1. овог закона, може се продужити највише још три пута у трајању од по три месеца. Примена посебне мере се прекида чим престану разлози за њену примену.

Ако не усвоји предлог за одређивање посебне мере суд доноси решење.

Против решења из става 4. овог члана директор Агенције може изјавити жалбу Апелационом суду у Београду.

Одлуку о жалби из става 5. овог члана доноси веће састављено од троје судија Посебног одељења Апелационог суда у Београду за које је законом одређено да поступа у предметима кривичних дела организованог криминала, корупције и других посебно тешких кривичних дела, у року од 48 часова.

Члан 15б

Ако у току примене посебне мере припадник Агенције дође до сазнања да лице, група или организација користи друго средство комуникације, електронску или другу адресу, или да се комуникација обавља на другим местима којима је приступ ограничен или у другим просторијама, обавестиће о томе одмах директора Агенције који може наредити проширење посебне мере.

У случају доношења наредбе из става 1. овог члана, директор Агенције у року од 48 часова подноси предлог за накнадно одобрење проширења примене посебне мере. О предлогу одлучује судија из члана 15. став 3. овог закона у року од 48 часова од часа пријема предлога.

Ако усвоји предлог из става 2. овог члана судија ће накнадно одобрити проширење примене посебне мере, а ако одбије предлог, материјал који је прикупљен у складу са ставом 1. овог члана се уништава.

Материјал из става 3. овог члана уништава се у присуству судије који о томе саставља записник.

Члан 15в

Ако је приликом примене посебних мера прикупљен материјал о кривичном делу у односу на које се могу одредити посебне доказне радње, такав материјал се доставља надлежном јавном тужилаштву. Са материјалом се поступа у складу са одредбама које уређују кривични поступак.

Члан 15г

Предлог за одређивање или проширење посебних мера, одлука о предлогу, наредба о проширењу посебне мере и записник о уништавању материјала из члана 15б став 4. овог закона бележе се у посебном уписнику и чувају се заједно са материјалом о примени посебних мера у посебном омоту са знаком „посебне мере” и ознаком степена тајности, у складу са одредбама закона којим се уређује тајност података.

Подаци о предлагању, одлучивању и примени посебних мера представљају тајне податке.

Податке из става 2. овог члана дужна су да чувају као тајне и друга лица која их у било ком својству сазнају.”

Члан 5.

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о Безбедносно-информативној агенцији садржан је у члану 97. тач. 2. и 4. Устава Републике Србије којима је, између осталог, утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује одбрану и безбедност Републике Србије и њених грађана, остваривање и заштиту слобода и права грађана и поступак пред судовима и другим државним органима.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Одлуком Уставног суда IУз-252/2002 од 26. децембра 2013. године утврђено је да одредбе чл. 13, 14. и 15. Закона о Безбедносно-информативној агенцији („Службени гласник РС”, бр. 42/02 и 111/09) нису у сагласности са Уставом Републике Србије, а објављивање наведене одлуке је одложено за шест месеци од дана њеног доношења (Решење IУз-252/2002 од 26. децембра 2013. године), јер услед расписивања избора за народне посланике и конституисања нове Народне скупштине објективно нису постојали услови да се поступи по њој. У складу с тим, односно у циљу усаглашавања спорних одредаба са Уставом Републике Србије овим законом су одређене посебне мере којима се одступа од начела неповредивости тајности писама и других средстава општења, круг лица и услови под којима се оне могу одредити. Уређен је и поступак одлучивања о предлогу за одређивање посебних мера, њихово трајање, могућност проширења посебних мера у случају хитности и поступање са прикупљеним материјалом.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. овог закона одређене су посебне мере којима се може одступити од начела тајности писама и других средстава општења. Реч је о четири посебне мере, с тим да се уз две посебне мере које се односе на тајни надзор и снимање комуникације може одредити тајни надзор и снимање места, просторија и предмета, укључујући и уређаје за аутоматску обраду података и опреме на којој се чувају или се могу чувати електронски записи.

Чланом 2. овог закона предвиђени су услови за одређивање посебних мера. Материјални услов представља основ сумње, а посебне мере се могу односити на лице, групу или организацију која врши радњу против безбедности Републике Србије. Посебне мере се могу одредити како у случају предузимања, тако и у фази припремања наведених радњи, с тим да је примена посебних мера уређена у складу с начелима сразмерности и супсидијарности.

Чланом 3. овог закона уређено је покретање поступка за одређивање посебних мера. Директор Агенције је овлашћен за подношење предлога о којем одлучује суд. Предвиђен је садржај предлога за одређивање посебних мера, а новина је у томе што одлуку о основаности предлога доноси председник Вишег суда у Београду, односно судија Посебног одељења тог суда којег председник одреди. Уређен је и рок за доношење одлуке о предлогу.

Чланом 4. овог закона унете су одређене новине у поступак одлучивања о предлогу за одређивање посебних мера. Предлог се усваја наредбом која мора имати законом предвиђени садржај. Новина је и у томе што је, у оквиру

рока од 12 месеци колико посебне мере могу највише да се примењују, прописано чешће периодично одлучивање о оправданости њиховог продужења које по новом режиму износи 3 месеца, као и укидање примене посебних мера чим престану разлози за примену. Неприхватање предлога за одређивање посебних мера значи да суд доноси решење, а новина је да против ове одлуке жалбу може да изјави директор Агенције. О жалби одлучује ванпретресно веће Посебног одељења Апелационог суда у Београду.

Једна од значајних новина јесте могућност директора Агенције да у току примене посебних мера наредбом прошири њихову примену и на друго средство комуникације, електронску или другу адресу, или на друга места на којима је приступ ограничен или просторије у којима се обавља комуникација. У том случају директор Агенције има обавезу да одмах поднесе предлог за проширење примене посебне мере о којем одлучује суд. Ако суд накнадно одобри проширење посебне мере, материјал се може користити у складу са законских одредбама, док се у противном случају материјал уништава у присуству судије и о томе се сачињава записник.

С обзиром да је реч о радњама усмереним против безбедности Републике Србије, оне могу представљати кривична дела. У том случају се прикупљени материјал доставља надлежном јавном тужилаштву у складу са одредбама које уређују кривични поступак.

Један од важних новина у предложеним одредбама односи се на поступање са актима и материјалом који је се односи на посебне мере. Такав материјал се чува у посебном омоту са ознаком степена тајности, у складу са одредбама које уређују тајне податке. Сви подаци који се односе на поступак у вези с посебним мерама представљају посебне податке, а обавеза чувања тајне односи се на свако лице које их у било ком својству сазна.

Чланом 5. овог закона утврђује се његово ступање на снагу.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ И ЊЕГОВО СТУПАЊЕ НА СНАГУ ПРЕ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”

Недоношење овог закона по хитном поступку могло би да проузрокује штетне последице по рад органа и организација, односно Безбедносно-информативне агенције који би недоношењем овог закона остала без значајних овлашћења. Тиме би била доведена у питање могућност ове институције да делотворно заштити уставно уређење и безбедност Републике Србије, а то би могло да има штетне последице по безбедност грађана и остваривање и заштиту њихових слобода и права.

То су истовремено и разлози због којих се предлаже да овај закон ступи на снагу даном његовог објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.